

Wymiana uszczelki głowicy

JAKUB SOROKA

SALES MANAGER
CORTECO

USZCZELKI GŁOWICY NALEŻĄ DO GRUPY USZCZELNIEŃ STATYCZNYCH, STOSOWANYCH W MIEJSCACH, GDZIE NIE DOCHODZI DO WZGLĘDNIEGO RUCHU MIĘDZY STYKAJĄCYMI SIĘ POWIERZCHNIAMI. ICH FUNKCJĄ JEST ROZDZIELENIE TAKICH POWIERZCHNI. UŻYWANE SĄ NIE TYLKO PRZY USZCZELNIANIU GŁOWICY, ALE TAKŻE W UKŁADACH WYDECHOWYCH, KOLEKTORACH SSĄCYCH ITP.

Konstrukcja

Wyróżniamy uszczelki kompozytowe i wielowarstwowe uszczelki stalowe – MLS.

Klasykna **kompozytowa uszczelka** głowicy cylindra jest wykonana jako ściśliwy statyczny element uszczelniający i składa się z trzpień ze stali nierdzewnej, na który obustronnie walcowane są grafitowe blachy kompozytowe. Powierzchnie zostały pokryte warstwą ochronną, zabezpieczającą przed płynami, takimi jak woda, olej lub płyn chłodzący. Kontakt z tymi fluidami może powodować pęcznienie materiału kompozytowego. Metalowe pierścienie ogniowe uszczelniają komorę spalania i chronią wrażliwy materiał kompozytowy przed przegrzaniem. Elementy FPM (tzw. Viton®) pozwalają na częściowe zwiększenie ciśnienia powierzchni montażowej w pobliżu kanałów olejowych. Zaletą uszczelki kompozytowej jest możliwość dostosowania jej do powierzchni łączącej, celem pokrycia niewielkich niedoskonałości głowicy cylindra i bloku silnika. Materiał kompozytowy ze względu na ściśliwy charakter wymaga użycia

większej siły zaciskającej i momentu dokręcania śrub. Czasami konieczne jest wykonywanie okresowych kontroli i ponowne dokręcanie. Śruby są narażone na większe naprężenia. Można powiedzieć, że uszczelka kompozytowa stanowi swoisty bezpiecznik dla silnika w przypadku nieoczekiwanego wzrostu ciśnienia w komorze spalania – wtedy jej zadaniem jest „rozszczelnienie się”, aby nie doszło do innych uszkodzeń.

Wielowarstwowa uszczelka metaliczna MLS narodziła się jako potrzebne rozwiązanie dla nowoczesnych silników. Zmniejszenie wielkości silnika przy jednoczesnym wzroście wydajności prowadzi do większego obciążenia termicznego całego systemu oraz wzrostu temperatury i stopnia sprężania, a co za tym idzie – ciśnienia w komorze spalania. Stare rozwiązanie z kompozytem nie było w stanie wytrzymać wysokiej temperatury, która powstaje podczas spalania.

Problem został rozwiązany dzięki metalowej uszczelce, ale nie miedzianej, jaką stosowano na początku XX wieku, lecz wykonanej ze stali o określonych właściwościach, formie i wyglądzie.

Uszczelka MLS składa się z minimum dwóch warstw: jednej od strony głowicy cylindra i drugiej od strony bloku silnika. Ta pierwsza ma wytłoczenia wokół tulei cylindra i kanałów wody i oleju. W związku z trzema warstwami występuje warstwa pośrednia, której zadaniem jest oddzielenie warstw skrajnych. Warstwy zewnętrzne mają wytłoczenia i są całkowicie pokryte elastomerem. Wytłoczenia służą do uszczelnienia makro, a powłoka pełni rolę mikrouszczelnienia. W przypadku niektórych specyficznych wymagań, takich jak np. uzyskanie właściwej odległości między głowicą a blokiem po szlifowaniu, dodaje się czwartą warstwę. Jest ona płaska, ma wszystkie niezbędne otwory i określoną grubość.

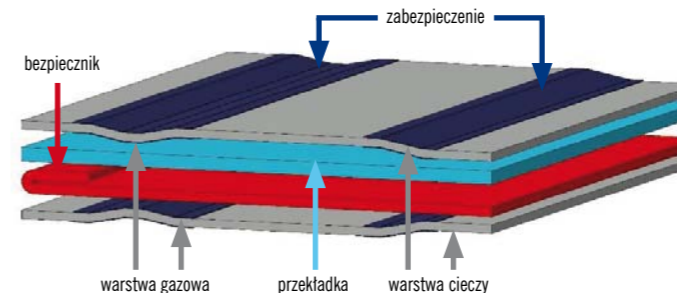
Uszczelki MLS wytrzymują wyższe temperatury i ciśnienia powstające podczas spalania od uszczelek kompozytowych. Ze względu na właściwości sprężyste mogą one łatwo podążać za niewielkimi zniekształceniami, powodującymi względny ruch głowicy i bloku. MLS pozostają zawsze w kontakcie z powierzchnią i zapewniają uszczelnienie w dowolnym momencie i punkcie.

USZCZELKA KOMPOZYTOWA (Z LEWEJ) I TRÓJWARSTWOWA USZCZELKA METALICZNA MLS

FOT. CORTECO

FOT. CORTECO

BUDOWA I UKŁAD WARSTW USZCZELKI MLS

Siła docisku w MLS jest mniejsza niż w uszczelce kompozytowej. Niewygodne jest to, że uszczelka MLS wymaga szczególnej kontroli powierzchni, zarówno pod względem wymiarów, jak i jakości. Jeśli jest to niezbędne, trzeba dokonać należytego i dokładnego procesu obróbki.

Wskazówki montażu uszczelki głowicy

Większość awarii uszczelek głowicy cylindrów występuje zazwyczaj między 150 000 a 300 000 km. Przy takim przebiegu większość silników wymaga odnowienia systemu pasków rozrządu i kół pasowych wału korbowego, pomp wodnych, układu pasów napędowych akcesoriów, przewodów chłodziwa, filtrów paliwa itd. Dzięki wizycie w warsztacie można również ujawnić np., że czujniki tlenu i katalizatory są uszkodzone przez płyn chłodzący silnika wpływający do strumienia spalin (efekt dłuższej jazdy z wadliwą uszczelką).

Wymieniona uszczelka głowicy cylindra musi uszczelnić paliwo, olej o wysokim i niskim ciśnieniu, płyn chłodzący, próżnię, powietrze, a także gorące gazy spalinowe. Poniższe wskazówki pomogą zapewnić wysoką jakość naprawy:

- Przed wszystkim upewnij się, że przyczyna awarii uszczelki głowicy została prawidłowo zdiagnozowana. Uszczelka głowicy nie ulega awarii bez powodu. Konieczne jest wyeliminowanie przyczyny, a nie skutków.
- Sprawdź, czy warunki pracy silnika są odpowiednio dobrane. Większość przypadków uszkodzenia silnika (lub uszczelki) jest wynikiem zadawania zbyt dużego obciążenia układowi napędowemu.
- Upewnij się, czy problemy z przegrzaniem silnika zostały poprawnie rozwiązane.

- Upewnij się, że system wtryskowy i indukcyjny działają poprawnie. Zbyt wczesny zaptón spowoduje przedwczesną usterkę.
- Sprawdź, czy głowica cylindra i blok silnika są odpowiednio splanowane. Istotne jest określenie płaskości powierzchni na całym elemencie za po-

mocą prostej krawędzi. Każda nierówność musi zostać usunięta w specjalistycznych warsztatach maszynowych.

- Upewnij się, że płaskość bloku i głowicy mieszczą się w opublikowanej specyfikacji płaskości dla konkretnego naprawianego silnika, np. dla niektórych silników samochodowych limity wynoszą: wzdłużne – 0,05 mm, poprzeczne – 0,03 mm.
- Odlewy muszą być dokładnie sprawdzone pod kątem pęknięć, wżerów i zadrapań.
- Upewnij się, że powierzchnie głowicy i bloku są możliwie niskiej chropowatości. Warsztat maszynowy musi wiedzieć, jakim wykończeniem cechuje się po skończonej obróbce. Z powodu względnego ruchu między głowicą a blokiem (w wyniku różnych materiałów i rozszerzalności cieplnej), chropowatość większa niż zalecana spowoduje przedwczesne zużycie uszczelki.
- Nigdy nie używaj dysków ściernych na głowicy lub bloku – mogą one prowadzić do uszkodzenia lub nierówności powierzchni współpracujących i powodować nieszczelności

wewnętrzne lub zewnętrzne. Zawsze używaj rozpuszczalnika i miękkiego skrobaka (gumy lub plastiku).

- Ostrożnie obchodź się z nowo obrabianymi częściami – zdarzają się odlewy porysowane lub uszkodzone przez nieostrożne obchodzenie się z nimi po wykonaniu drogiego, wysokiej jakości wykończenia.
- Upewnij się, że powierzchnie współpracujące są czyste, a cały brud i zanieczyszczenia usunięte.
- Zawsze używaj nowych śrub, ponieważ stare dokręcane były z taką siłą, że przekroczona została granica sprężystości i weszły w stan płynięcia. Ponowne ich zastosowanie może dać bardzo nieregularne wyniki i prowadzić do utraty siły docisku i uszkodzenia uszczelki.
- Należy osiągnąć odpowiednie obciążenie śrubowe – tarcie jest najgorszym wrogiem. Pozostałości korozji na gwincie mogą wprowadzić w błąd, że uzyskano właściwą siłę zacisku.
- Gołymi rękami, używając nowych śrub, sprawdź wszystkie otwory w bloku i upewnij się, że są w dobrym stanie. Jeśli nie – wyczyść stary gwint.
- Używaj lekkiego oleju silnikowego na gwintach śrub i pod łbem śruby. **Uwaga!** Nie zanurzaj śrub w oleju, ponieważ w ślepych otworach mogłaby wystąpić blokada hydrauliczna, powodująca uszkodzenie odlewu.
- Zawsze stosuj aktualną specyfikację momentu obrotowego OEM. Nigdy nie zgaduj, ponieważ każdy silnik jest inny, a wiele specyfikacji momentu zmienia się wraz z kolejnymi modyfikacjami modelu.
- Upewnij się, że twój klucz dynamometryczny jest właściwie skalibrowany. Wszystkie precyzyjne mierniki wymagają okresowego serwisowania dla zachowania dokładności pomiaru. ■

